EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 1.3.2024.
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o pristupanju Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Prijedlog odluke Vijeća u prilogu pravni je instrument za odobrenje, u ime Europske unije (EU), pristupanja Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane (Sporazum), u skladu s člankom 218. stavkom 6. UFEU-a.

Vijeće je 12. lipnja 2002. ovlastilo Komisiju da otvori pregovore za sklapanje sporazumâ o gospodarskom partnerstvu (SGP) s afričkim, karipskim i pacifičkim državama (AKP).

EU je 30. srpnja 2009. potpisao privremeni SGP između Unije (tada Europske zajednice), s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane. Papua Nova Gvineja privremeno primjenjuje privremeni SGP od 20. prosinca 2009., a Republika Fidži od 28. srpnja 2014.

Člankom 80. privremenog SGP-a predviđa se mogućnost da druge pacifičke države pristupe Sporazumu. U skladu s tim Nezavisna Država Samoa i Salomonovi Otoci pristupili su Sporazumu te ga privremeno primjenjuju od 31. prosinca 2018. odnosno od 17. svibnja 2020.

Tonga je 13. srpnja 2023. Komisiji podnijela zahtjev za pristupanje privremenom SGP-u i priložila ponudu za pristup tržištu. Komisija je procijenila ponudu i utvrdila da je prihvatljiva. U skladu s tim zaključila je pregovore u ime Unije.

• Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Ovim se prijedlogom provodi Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane („Sporazum o partnerstvu između AKP-a i EU-a” ili Sporazum iz Cotonoua, koji će biti zamijenjen „Sporazumom između EU-a i OAKPD-a” (sporazum koji će naslijediti Sporazum iz Cotonoua))[1].

Pristupanjem Tonge privremenom SGP-u između EU-a, Fidžija, Papue Nove Gvineje, Samoe i Salomonovih Otoka[2], koji je trgovinski sporazum s asimetričnim pristupom tržištu i usklađen s pravilima WTO-a, učvršćuje se pravni okvir trgovinskih odnosa EU-a s partnerskim zemljama i olakšava uzajamna trgovina. Osim toga, Tonga pristupanjem postaje dio režima zajedničkih pravila i institucija uspostavljenog privremenim SGP-om.

Nakon što je Svjetska banka klasificirala Tongu kao zemlju s višim srednjim dohotkom, ta je zemlja 2019. uklonjena s popisa zemalja korisnica općeg sustava povlastica (OSP), a od 1. siječnja 2021. više ne uživa povlastice u okviru OSP-a (bescarinski i beskvotni pristup tržištu EU-a).

Nakon pristupanja i završetka povezanih unutarnjih postupaka pacifičkih stranaka Sporazuma (Fidžija, Papue Nove Gvineje, Samoe i Salomonovih Otoka), EU i Tonga privremeno primjenjuju Sporazum uz uvjet da se međusobno obavijeste u pisanom obliku o dovršetku postupaka potrebnih za tu svrhu u skladu s člankom 76. stavkom 3. Sporazuma.

---

[1] SL L 287, 4.11.2010., str. 3. Sporazum kako je izmijenjen Sporazumom potpisanim u Luxembourgu 25. lipnja 2005. (SL L 209, 11.8.2005., str. 27.) i Sporazumom potpisanim u Ouagadougouu 22. lipnja 2010. (SL L 287, 4.11.2010., str. 3.).

[2] Odluka Vijeća od 13. srpnja 2009. o potpisivanju i privremenoj primjeni Privremenog sporazuma o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane (SL L 272, 16.10.2009., str. 1.).

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Sporazum o gospodarskom partnerstvu sadržava odredbe o održivom razvoju (članak 3.) kojima stranke ponovno potvrđuju da je cilj održivog razvoja sastavni dio odredaba Sporazuma, u skladu sa sveobuhvatnim ciljevima i načelima utvrđenima u Sporazumu iz Cotonoua, a posebno s općom obvezom smanjenja i naposljetku iskorjenjivanja siromaštva na način koji je usklađen s ciljevima održivog razvoja.

Privremeni SGP je trgovinski sporazum usmjeren na razvoj, kojim se Tongi nudi asimetričan pristup tržištu i omogućuje da zaštiti osjetljive sektore od liberalizacije, te pružaju brojne zaštitne mjere i klauzula za zaštitu novih industrija. SGP sadržava i odredbe o pravilima o podrijetlu kojima se olakšava izvoz iz Tonge u EU. Te odredbe pridonose cilju usklađenosti politika za razvoj[3] i u skladu su s člankom 208. UFEU-a.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna osnova za ovu Odluku Vijeća jest Ugovor o funkcioniranju Europske unije, posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak, u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 6. točkom (a) podtočkom v.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (e) UFEU-a zajednička trgovinska politika definira se kao isključiva nadležnost Unije.

- **Proporcionalnost**

Ovaj je prijedlog nužan za ispunjenje međunarodnih obveza Unije kako su utvrđene u Sporazumu o partnerstvu AKP-EU, osobito u pogledu sklapanja novih trgovinskih aranžmana usklađenih s pravilima WTO-a kojima se postupno uklanjaju prepreke trgovini između stranaka te potiče suradnja u svim trgovinski relevantnim područjima.

- **Odabir instrumenta**

Ne postoji drugi pravni instrument kojim bi se moglo koristiti u svrhu postizanja cilja iz ovog prijedloga.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Procjena učinka**

U razdoblju od 2003. do 2007. provedena je procjena učinka sporazumâ o gospodarskom partnerstvu između EU-a i AKP-a na održivost. Europska komisija objavila je 2002. referentne uvjete za ovaj projekt u okviru konkurentnog poziva na podnošenje prijedloga. Kao rezultat tog poziva na podnošenje prijedloga u kolovozu 2002. društvu PwC France dodijeljen je petogodišnji okvirni ugovor. Nacrt konačnog izvješća procjene učinka na održivost predstavljen je europskim dionicima tijekom sastanka u svrhu dijaloga s civilnim društvom u

[3] Zahvaljujući usklađenosti politika za razvoj, EU i njegove države članice nastoje uzeti u obzir razvojne ciljeve u politikama koje će vjerojatno utjecati na zemlje u razvoju. Cilj je usklađenosti politika za razvoj smanjiti proturječnosti i stvoriti sinergije među različitim politikama EU-a. Time se nastoji povećati učinkovitost razvojne suradnje u korist zemalja koje su naši partneri.

EU-u koji je Europska komisija organizirala 23. ožujka 2007. u Bruxellesu, u Belgiji. Nije provedena nova procjena učinka na održivost jer se ova inicijativa odnosi na pristupanje postojećem sporazumu koji već primjenjuju druge pacifičke otočne države čija su strukturna obilježja te gospodarska i socijalna situacija usporedivi s onima u Tongi.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Na odobrenje pristupanja Tonge privremenom SGP-u ne primjenjuju se postupci Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT), ono ne podrazumijeva nikakve troškove za mala i srednja poduzeća Unije i nije problematično s gledišta digitalnog okruženja.

- **Temeljna prava**

Prijedlogom se ne utječe na zaštitu temeljnih prava u Uniji.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Tonga će imati koristi od punog bescarinskog i beskvotnog pristupa tržištu EU-a za sve proizvode u zamjenu za postupno otvaranje svojeg tržišta proizvodima iz EU-a. Stoga neće biti utjecaja na proračun jer će se pristupanjem Tonge Sporazumu uvelike nastaviti njezin pristup tržištu EU-a (kao prethodno na temelju dogovora o standardnom OSP-u) pod istim uvjetima povlastica.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Koristi pristupanja za gospodarske subjekte**

Privremenim SGP-om utvrđuju se uvjeti s pomoću kojih gospodarski subjekti u EU-u mogu u potpunosti iskoristiti mogućnosti dotičnih gospodarstava. Tijekom provedbe privremenog SGP-a izvoznici industrijskih proizvoda iz EU-a u Tongu bit će u velikoj mjeri oslobođeni plaćanja carina. Njime se ispunjuju kriteriji utvrđeni člankom XXIV. GATT-a iz 1994. (uklanjanje pristojbi i ostalih restriktivnih propisa u području trgovine s obzirom na znatan dio ukupne trgovine među strankama). Ponuda je uvelike u okviru praga WTO-a, tj. 78,9 % liberalizacije (u tarifnim stavkama), što odgovara udjelu od 81 % izvoza iz EU-a u razdoblju od 20 godina. Tonga će imati koristi od zadržavanja bescarinskog i beskvotnog pristupa tržištu EU-a.

Privremenim SGP-om utvrđuje se i niz disciplina, među ostalim u području održivog razvoja, tehničkih prepreka trgovini (TBT) te sanitarnih i fitosanitarnih mjera (SPS). Nadalje, stranke privremenog SGP-a sudjeluju u Odboru za trgovinu osnovanom na temelju Sporazuma. Mogućnost da EU iskoristi bilateralni mehanizam za rješavanje sporova predviđen u okviru Sporazuma pridonosi cilju osiguravanja transparentnog, nediskriminirajućeg i predvidljivog okruženja za subjekte iz EU-a u pacifičkim državama.

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Tonga će sudjelovati u Odboru za trgovinu osnovanom u skladu s člankom 68. privremenog SGP-a, koji rješava sva pitanja nužna za provedbu Sporazuma, uključujući praćenje i preispitivanje provedbe, koordinaciju i savjetovanja u pogledu tehničkih prepreka trgovini i sanitarnih i fitosanitarnih mjera, utvrđivanje i preispitivanje prioritetnih sektora i proizvoda te prioritetnih područja suradnje koja iz toga proizlaze, i izradu preporuka za izmjene Sporazuma. Odbor za trgovinu čine predstavnici stranaka.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Članci 1. i 2. prijedloga sadržavaju odredbe o odobrenju, u ime Unije, pristupanja Tonge privremenom SGP-u i o obavješćivanju radi izražavanja suglasnosti Europske unije s pristupanjem i privremenom primjenom Sporazuma u skladu s njegovim člankom 76. stavkom 3.

Člankom 3. utvrđuje se da se odobrenje pristupanja ne smije tumačiti kao da se njime dodjeljuju prava ili nameću obveze na koje se može izravno pozivati pred sudovima Unije ili država članica.

Člankom 4. određuje se datum stupanja na snagu ove Odluke.

2024/0048 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o pristupanju Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a) podtočkom v.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta[4],

budući da:

(1) Vijeće je 12. lipnja 2002. ovlastilo Komisiju da otvori pregovore o sporazumima o gospodarskom partnerstvu sa Skupinom afričkih, karipskih i pacifičkih država[5].

(2) Privremeni sporazum o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane[6] („Privremeni sporazum o partnerstvu”), kojim se uspostavlja okvir za sporazum o gospodarskom partnerstvu, potpisan je u Londonu 30. srpnja 2009. Papua Nova Gvineja privremeno primjenjuje Privremeni sporazum o partnerstvu od 20. prosinca 2009., a Republika Fidži od 28. srpnja 2014.

(3) Člankom 80. Privremenog sporazuma o partnerstvu utvrđuju se odredbe u pogledu pristupanja drugih pacifičkih otočnih država. U skladu s tim Nezavisna Država Samoa i Salomonovi Otoci pristupili su Privremenom sporazumu o partnerstvu te ga privremeno primjenjuju od 31. prosinca 2018., odnosno od 17. svibnja 2020.

(4) Tonga je 13. srpnja 2023. Uniji podnijela zahtjev za pristupanje zajedno s ponudom za pristup tržištu.

(5) Komisija je ocijenila ponudu Tonge i utvrdila da je prihvatljiva. U skladu s tim Komisija je 27. rujna 2023. zaključila pregovore s Tongom.

(6) U skladu s člankom 76. stavkom 3. Privremenog sporazuma o partnerstvu, Unija i Tonga počinju privremeno primjenjivati Privremeni sporazum o partnerstvu 10 dana od međusobnog obavješćivanja u pisanom obliku o završetku postupaka potrebnih za tu svrhu.

---

4 Europski parlament dao je suglasnost [datum].

5 Smjernice Vijeća za pregovore o sporazumima o gospodarskom partnerstvu sa zemljama i regijama AKP-a (9930/02 (DG E II) HH/sg).

6 Odluka Vijeća 2009/729/EZ od 13. srpnja 2009. o potpisivanju i privremenoj primjeni Privremenog sporazuma o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane (SL L 272, 16.10.2009., str. 1.).

(7) Pristupanje Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu trebalo bi odobriti u ime Unije, uz uvjet da Tonga položi akt o pristupanju u skladu s člankom 80. stavkom 2. Sporazuma,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Pristupanje Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu između Europske zajednice, s jedne strane, i pacifičkih država, s druge strane („Privremeni sporazum o partnerstvu”) odobrava se u ime Unije, uz uvjet da Tonga položi akt o pristupanju u skladu s člankom 80. stavkom 2. Sporazuma.
2. Predsjednica Komisije u ime Unije obavješćuje ostale ugovorne stranke Privremenog sporazuma o partnerstvu i Tongu o Unijinu odobrenju pristupanja Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu.
3. Tekst ponude Tonge za pristup tržištu priložen je ovoj Odluci.

Članak 2.

1. Za potrebe privremene primjene Privremenog sporazuma o partnerstvu između Unije i Tonge, predsjednica Komisije u ime Unije šalje obavijest iz članka 76. stavka 3. Privremenog sporazuma o partnerstvu.
2. Unija i Tonga počinju privremeno primjenjivati Privremeni sporazum o partnerstvu 10 dana od međusobnog obavješćivanja u pisanom obliku o završetku postupaka potrebnih za tu svrhu u skladu sa stavkom 1.

Članak 3.

Odobrenje pristupanja Tonge Privremenom sporazumu o partnerstvu ne smije se tumačiti kao da se time dodjeljuju prava ili nameću obveze na koje se može izravno pozivati pred sudovima Unije ili država članica.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik